

معماری معابد مایا

تألیف و طراحی: تاتیانا پراسکوریاکوف

ترجمه‌ی حسین سلطانزاده

انتشارات چهارطاق، ۱۳۸۴

یک یا چند کاخ و در مواردی فضاهای تجاری ساخته می‌شد. بسیاری از معابد و سایر ساختمان‌های مهم مایا از جمله بسیاری از کاخ‌های آنان متناسب با اهداف و کاربردهای نجومی طراحی و ساخته می‌شدند و از آنها برای محاسبه و حفظ زمان‌ها و اوقات مقدس استفاده می‌کردند. از این جهت به برخی از بناهای آیینی کهن ایران شباهت داشتند. چنان که بسیاری از چهارطاقی‌ها و کاخ‌ها از جمله برخی از کاخ‌های واقع در صفا تخت جمشید (پارسه) متناسب با کارکردهای نجومی طراحی و ساخته می‌شدند.

در برخی از زیگورات‌ها مقبره یک کاهن یا شخصی عالی مقام قرار داشت که در بعضی از نمونه‌ها آن را در اتاقی در بالاترین نقطه معبد قرار می‌دادند و در برخی از زیگورات‌ها، مقبره در درون زیگورات جای داشت، وضعی همانند اهرام مصر، که شاید به سبب توسعه و تحول و گسترش معبد، چنین اتفاقی روی می‌داد، چنان که در چند مورد شواهدی از چگونگی توسعه یک معبد وجود دارد.

کتاب معماری معابد مایا، به سبب داشتن بیش از هفتاد نقشه، عکس و پرسپکتیو بازسازی شده و شماری طرح از عناصر و نمادهای مایا، نسبت به معرفی معماری و تمدن مایا از زبان و بیانی ساده و در ضمن گویا و سودمند برای همه علاقه‌مندان به فرهنگ‌ها و تمدن‌های کهن برخوردار است.

تمدن مایا یکی از عالی‌ترین تمدن‌های آمریکای میانه در دوران کلاسیک بود. سرزمین مایا در بخش وسیعی از مکزیک، گواتمالا، هندوراس و السالوادور کنونی واقع بود. تمدن آنان در حدود ۱۵۰۰ پیش از میلاد شکل گرفت و تا حدود ۱۵۲۰ میلادی که اسپانیایی‌ها به قلمرو آنان تجاوز و حمله کردند، پایدار بود.

با وجود آن که تمدن مایا در برخی از زمینه‌ها بسیار ساده و ابتدایی بود، اما در عرصه معماری بسیار پیشرفته بود و آثار باقی مانده حاکی از نوعی معماری تکامل یافته آیینی بود که به صورت عمده برای برگزاری مراسم آیینی مورد استفاده قرار می‌گرفت. بسیاری از مراسم و جشن‌های آنان با رویدادهای کیهانی مرتبط بود، به همین سبب در زمینه نجوم به پیشرفت‌های شگرفی دست یافته بودند، چنان که برای مثال یک سال خورشیدی را معادل $365/2420$ روز محاسبه می‌کردند. این محاسبه تنها به اندازه $0/0002$ از محاسبه امروز کم‌تر بود، چون طول واقعی سال خورشیدی $365/2422$ روز است.

بسیاری از معابد مایا به صورت یک زیگورات ساخته می‌شدند. معابد نخستین به شکل زیگورات‌های ساده و کوچک و معابد دوره‌های نهایی به صورت زیگورات‌های بسیار مرتفع ساخته می‌شدند. مراکز شهری آنان غالباً به شکل یک مرکز آیینی بزرگ متشکل از چند زیگورات، میدان‌هایی برای برگزاری مراسم،